

pro praxi advokátní, notářskou a soudcovskou i v naší republice, vzhledem k tomu, že zachováním rakouských zákonných předpisů udržena i kontinuita v judikatuře na poli civilního práva materiálního i formálního. Podle dřívějšího způsobu vybírána rozhodnutí z odborných časopisů, mezi nimi pak i z »Právnicka« a »Zpráv Práv. Jednoty Moravské«, ovšem měrou podřízenější, čímž ovšem nabývá sbírka tato tím větší ceny, ježto obsahuje i materiál, který majitelé Právnicka jinak by postrádali a jim stává se v této sbírce přístupný. Vedle seznamu citovaných zákonných ustanovení a systematického rejstříku obsahuje sbírka ještě Seznam knihy judikátů (č. 109—243) a repertoria nálezů (č. 96—254) s udáním ročníků, v nichž ten který nález vytištěn. Cena nynější době přiměřená činí váz. M 41.—. —k—.

Věstník svazu československých velkostatkářů, ročník I. Prvá čísla tohoto věstníku přináší příspěvky k reformě půdy, k níž dosud došlo nebo má dojít v našem státě. V prvním čísle píše Dr. Jindřich V a n í č e k »O provádění zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919 č. 318 sb. z. a nař.«, podává praktické pokyny vlastníkům pozemků, na něž drobní pachtýři přihlásili nárok na postup pachtovaných pozemků do vlastnictví, jakož i osnovu dohody mezi vlastníkem a pachtýřem a bližší výklad jednotlivých odstavců jejich s příslušnými vzorci; též autor píše o »Zákonu o ochraně drobných zemědělských pachtýřů«. Dr. Ervín Mayer uveřejňuje »Pamětní spis k otázce vyvlastnění velkostatků« a kritiku osnovy zákona o pensijním pojištění. Je přirozeno, že »Věstník« hájí zájmy velkostatkářů a že tímto směrem nesou se především i práce jím uveřejňované. —a.

HOVORNA.

Několik poznámek k novému zákonu o lidových soudech lichevních.

Zmíněný zákon nabyl účinnosti dne 7. listopadu 1919 ovšem pouze na papíře, ježto lichevní soudy ještě koncem listopadu 1919 nebyly vůbec ustaveny. Následek toho je, že se hlavní přelíčení nemohou odbývat, nýbrž se hromadí a je obava, že lichevní soudy budou v první době prací přetíženy, nehledě ani k tomu, že se trestní řízení o několik neděl zbytečně protáhne, což vzhledem k nutnému urychlení v lichevních věcech, jež zákon sám v § 14.

předpisuje, je zjevem velmi povážlivým. Přestupkové lichevní soudy poněkud si vypomohou zavedením předchozího vyhledávání, hůře je však u sborových soudů, kde skončená vyšetřování s podanými již žalobami zůstanou jednoduše ležeti. A přece celé kalamitě při trochu obezřelosti mohlo se lehce odpomoci tím, kdyby byl zákon nabyt účinnosti až po ustavení lidových lichevních soudů.

Druhou velkou závadou je, že nebylo prováděcí nařízení v zákoně slíbené současně vydáno. Presidenti sborových soudů I. a II. instance jmenovali sice hned po 7. listopadu 1919 předsedy lichevních soudů, většinou dosavadní trestní soudce ve věcech lichevních, avšak tito byli na rozpacích, mají-li si hned vyžádati návrhy přisedících od odborových resp. politických organizací, čili vyčkati podrobnějších předpisů prováděcího nařízení. Většina soudců nechťejíc věc zdržovati, návrhy si vyžádala, vydávajíc se ovšem nebezpečí, že práci tu bude musiti po vydání prováděcího nařízení konati znova, jak se to stalo při zákonu o lidových cenových soudcích v červenci 1919, kdy podrobnější a poněkud úchylné prováděcí nařízení vydáno o 16 dní později. Také i zde mohla vláda podobné rozpaky a event. dvojí práci soudům snadno uspořiti současným vydáním prováděcího nařízení se zákonem.

Teprve 18. listopadu 1919 konečně uveřejněna kýžená prováděcí nařízení, ale než zákoník doručen bude poštou všem soudům, uplyne další týden i více. *Tantae molis erat...* Následek opožděného uveřejnění je, že praesidia sborových soudů byla nucena odvolati dekrety předsedů lichevních soudů a vyžádati si teprve návrhy od přednostů soudů, u nichž jsou soudy lichevní zřízeny. Také předsedové lich. soudů, kteří při vyžádání si návrhu přisedících nešetřili náhodou předpisu § 3. pres. nař., budou musiti návrhy znova vyžadovati. Mimo to celá tato opožděná manipulace vede k té absurdnosti, že všechny úkony zařízené nyní soudy ve věcech lichevních jsou zmatečné, neboť jednak nebyly soudy vůbec dle zákona zřízeny a obsazeny, jednak předsedové musili i usnesení náležející před senát, nemajíce přisedících, sami vydávati.

Dle § 5. zák. o lid. lichevních soudcích rozhoduje předseda soudu jako zástupce příslušného úřadu správního bez přisedících v těch případech, kde řízení je přikázáno správním úřadům. V § 8. ustanovuje se, že byly-li podány proti trestnímu příkazu námítky včas, zavede se řádné řízení, ale nepraví se jaké. Patrně správní, jak lze z § 9. souditi, který mluví o vynesěném nálezu. Ani prováděcí nařízení neřeší tuto pochybnost a snad ministerstvo spravedlnosti vydá podrobnější velmi žádoucí předpisy.

Ohledně mandátního řízení v lichevních přestupcích soudních (§ 11.) možno říci, že ustanovení to nebude valně praktickým, ježto trestního příkazu lze užíti, shledá-li se dostatečným trest vězení nejvýše jednoho týdne, kdežto v zákoně na většinu běžných přestupků soudních stanoven je trest tuhého vězení od 14 dnů výše a mimořádného práva zmírňovacího většinou nelze při nich použiti (§ 16.).

Zmíněný zákon jest již druhým zákonem vnášejícím do justice živel politický, a ačkoliv je nejvýše žádoucí co možná politiku od spravedlnosti oddělití, přece nelze sdíletí škarohlídné názory některých právníků, kteří v zákonu vidi přímý útok na neodvislost soudcovskou, neboť v senátech, v kterých bude polovice přisedících z dělníků a osob s pevným platem a druhá z ostatních skupin (producentů), bude rozhodujícím faktorem soudce z povolání, který bude přelíčení řídití a svým citem pro spravedlnost, životní zkušeností a taktem bude vyrovnávati, mírniti a slučovati na sebe příkře narážející třídní názory a zájmy.

Ovšem bude nutno, jak již v Národním shromáždění bylo zdůrazněno, aby za předsedy vybráni byli soudcové nejlepší, zkušenější a znalí místních poměrů.

Sazby zákona jsou kruté a příliš šablonovité nedovolující soudu náležitě přihlížeti k individuálnímu rázu trestního činu, poněvadž mimořádného práva zmírňovacího a zaměňovacího nelze většinou použiti. Toto přísné ustanovení bude míti za následek větší počet sprostujících rozsudků a pouze případy vyložené přísně budou trestány, ač i tu je obava, bude-li právo o podmíněném odkladu trestu hojně užíváno, že moment zstrašovací zmizí.

U velkých přestupkových soudů vyskytuje se mnoho drobných lichevních případů, tak zv. sezonních. V létě jest to lichva s třechněmi, švestkami, zeleninou, na jaře s pomeranči atd. Jsou to namnoze chudí trhovci, kteří prodají několik kilogramů se zjištěným sice lichvářským ziskem na každém kilogramu, ale celkový zisk jejich je nepatrný. Dosud trestaly soudy takové případy buď citelnější peněžitou pokutou, neb menším trestem na svobodě (24—48 hodin vězení). Lichevní lidové soudy jistě váhati budou použiti při dosud zachovalých, chudých trhovnicích celé přísnosti zákona a odsouditi je hned na poprvé k tuhému vězení na 14 dní a raději buď je sprostí, neb použijí proti duchu lichevního zákona — který téměř při každém odsouzení shledává pohnutku nízkou a nečestnou (§ 22.) — podmíněného odsouzení.

Ovšem budou moci soudcové poněkud sami čeliti ztrnulosti a příkrosti sazeb trestných hojným používáním § 6., totiž stíhá-

ním i menších lichev jako překročení nejvyšších cen a jako správních přestupků.

Zákon lichevní týká se pouze lichev, které však v praxi zhusta bývají provázeny i jinými trestnými činy. V tom směru vykazuje zákon nemilou mezeru a bude nutno nelichevní trestné činy dle § 57. tr. ř. ze společného projednávání vyloučiti a zvláště souditi, což v každém případě bude velkou ztrátou času a s obtíží.

Celkem vykazuje nový zákon až na pouze »paradní« a nevalně praktické ustanovení o stanném právu, nejeden cenný pokrok a je důležitým článkem v řetězu boje proti lichvě a bude hlavně v první řadě na soudcích samých záležeti, jak se zákon v praxi osvědčí.

Připínati však k němu přílišné naděje bylo by nemístným, ježto hluboké hospodářské příčiny válečné lichvy trvají v nezmenšené, ano stále se stupňující intenzitě i na dále, a je charakteristickým, že téměř současně s novým lichevním zákonem přikročila vláda ku snížení moučné dávky, čímž vyvolala paniku mezi konsumenty a nové živelní vzplanutí lichvy s moukou.

JUDr. K. Soukup, r. z. s.

DENNÍK.

Dr. HEŘMAN ŠIKL.

Bolestnou ztrátu utrpěla česká civilistika a zvláště užší obor práva obchodního a směnečného, úmrtím Dra Heřmana Šikla, advokáta v Plzni. Zemřel po krátké chorobě dne 15. listopadu v 60. roce svého věku. Narodil se v Prešově, studoval gymnasium v Klatovech, universitu v Praze, kdež dosáhl doktorátu v r. 1882, a byl od r. 1888 advokátem v Plzni. Literární činnost svou zahájil články z oboru práva občanského v našem časopise 1884 (»O smlouvě předběžné«), 1887 (»Právo ústupu od smlouvy obapolné následkem prodlení strany druhé«); z téhož oboru uveřejnil 1890—1896 české zpracování Randova německého spisu o držbě: »Držba dle práva rakouského v pořádku systematickém, podle spisů a přednášek dv. r. prof. Dra Randy.« Zabývav se již v r. 1892 v »Atheneu« problémem cenných papírů (»Teorie papírů majiteli a na řad znějících«) vydal v r. 1902 samostatný spis »Teorie závazků skripturních«, v němž důvtipným způsobem pokusil se o samostatnou konstrukci právní povahy cirkulačních papírů cenných. Spis ten byl pak Randovi podnětem ku článku »K